

АНОТАЦІЯ

Михайловська Є. В. Адміністративно-правовий статус державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Сумський державний університет, Суми, 2020.

Дисертацію присвячено дослідженню адміністративно-правового статусу державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України, визначенню напрямків його вдосконалення з урахуванням механізму реалізації адміністративно-правового статусу державного службовця та моделі державної служби в системі державного управління в умовах реформування системи державного управління та децентралізації влади. У роботі встановлено, що децентралізація влади на користь органів місцевого самоврядування та інших уповноважених суб'єктів не може мати абсолютного характеру, потрібно чітко розмежувати повноваження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. З'ясовано, що в результаті реформування системи державного управління та адміністративних реформ повинна бути прозора система державного управління.

Надано авторське визначення поняття «системи державного управління», визначено ключові елементи системи державного управління та зміст процесу державотворення.

Запропоновано вдосконалити історико-правову характеристику еволюції розвитку інституту державної служби в Україні з акцентом на історичних періодах, безпосередньо пов'язаних із визначенням «державної служби як публічної, професійної, політично неупередженої діяльності з практичного виконання завдань і функцій держави», що мали безпосереднє значення (позитивний та негативний вплив) для становлення інституту державної служби

України в його сучасному вигляді, враховуючи водночас розвиток сфери освіти і науки.

Розкрито зміст державної служби у сфері освіти і науки на основі чинного законодавства про державну службу.

Акцентовано на такому ключовому елементі адміністративно-правового статусу державного службовця сфери освіти і науки, як цивільно-правова відповідальність, окремо виділені корупційні ризики.

Запропоновано службову кар'єру державного службовця розуміти як довготривалий організований процес просування по службі державного службовця з урахуванням особистісних якостей державного службовця, його досвіду, професійності, компетенції, кваліфікації, що розпочинається з моменту прийняття на державну службу з подальшим переміщенням працівника по службі шляхом зайняття ним більш високої посади на конкурсній основі або шляхом присвоєння йому більш високого рангу, з урахуванням категорій посад державної служби та рангів державних службовців як виду спеціальних звань, що їм присвоюються, яка закінчується у зв'язку з припиненням державної служби.

Акцентовано на принципі «професіоналізму» державного службовця сфери освіти і науки як основі реалізації службової кар'єри у сфері освіти і науки.

Запропоновано організаційно-правові засади, на які доцільно звертати увагу під час проведення процедури оцінювання результатів службової діяльності державних службовців у сфері освіти і науки.

Узагальнено зарубіжний досвід щодо реалізації адміністративно-правового статусу державного службовця сфери освіти і науки як складової частини системи державного управління з урахуванням моделі державної служби, в межах якої доцільно розглядати механізм реалізації адміністративно-

правового статусу державного службовця (Франція, Німеччина, Сполучені Штати Америки, Великобританія, Литва).

Для вдосконалення адміністративно-правового статусу державного службовця сфери освіти і науки було опрацьовано результати відкритих соціологічних опитувань серед державних службовців: щодо «прав людини в Україні», щодо «виявлення потреб у наданні методичної допомоги у сфері управління людськими ресурсами», щодо «успіхів, проблем та ризиків динаміки реформування державної служби в Україні та організаційної культури», щодо «булінгу на державній службі», на підставі оцінювання результатів опитування та аналізування чинного законодавства про державну службу запропоновано: внести зміни до частини 1 статті 2 «Визначення термінів» Закону України «Про державну службу», доповнивши її 11-м підпунктом, визначенням терміна «психологічне здоров'я», виклавши термін у такій редакції: «психологічне здоров'я – стабільний стан інтелектуально-емоційної сфери, що забезпечує адекватну поведінкову реакцію, з критичною оцінкою самого себе, результату своєї діяльності та їх наслідків, що передбачають: відповідальне ставлення до посадових і службових обов'язків (активність, комунікативність, мотиваційність, самостійність в ухваленні правильних рішень (у рамках чинного законодавства)), протидію конфліктності, емоційну та стресову стійкість із додержанням організаційних та етичних норм і правил поведінки професійної культури на державній службі»

Внести зміни до переліку дисциплінарних проступків, викладених у частині 2 статті 65 «Підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності» Закону України «Про державну службу», де 16-м підпунктом додати проступок «булінг (мобінг) на державній службі», що дасть можливість винних осіб у застосуванні цькувань під час виконання своїх службових та посадових обов'язків притягнути до дисциплінарної відповідальності, водночас забезпечити права тих державних службовців, права

яких були порушені у зв'язку із застосуванням до них проявів булінгу, і, як наслідок, – зменшення показників прояву булінгу на державній службі.

Внести зміни до Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 246 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017р. № 648): 1) пункт 20-1 викласти в такій редакції: «Спеціальний структурний підрозділ НАДС або служба управління персоналом державного органу, в якому проводиться конкурс, розглядає інформацію, подану кандидатами для участі в конкурсі, та формує список кандидатів на вакантну посаду, які мають документ про підтвердження наявності відповідного ступеня вищої освіти з відзнакою»; 2) пункт 56 викласти в такій редакції: «Загальна кількість балів кандидата визначається шляхом додавання середніх балів, виставлених у зведеній відомості середніх балів за формою згідно з додатком 8 за кожною окремою вимогою до професійної компетентності, та балів за результатами тестування, до загальної кількості балів кандидата додається 0,5 бала, якщо кандидат має документ про підтвердження наявності відповідного ступеня вищої освіти з відзнакою»; 3) до Зведеної відомості середніх балів (додаток 8 до Порядку) (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2019 р. № 888) додати колонку з таким змістовим наповненням: «Наявність документа про підтвердження відповідного ступеня вищої освіти з відзнакою».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що представлена наукова праця є одним із перших у вітчизняній юридичній науці адміністративного права комплексним правовим дослідженням адміністративно-правового статусу державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України, присвяченим визначенню напрямків його вдосконалення з урахуванням механізму реалізації адміністративно-правового статусу державного службовця й моделі державної служби в системі

державного управління в умовах реформування системи державного управління та децентралізації влади. У результаті дослідження сформульовані нові висновки і положення, запропоновані особисто здобувачем.

Практичне значення, висновки та положення дисертації підтверджується тим, що вони можуть бути використані:

1) у науково-дослідній сфері – основні положення та висновки дисертації можуть стати основою для подальшого розроблення шляхів удосконалення адміністративно-правового статусу державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України;

2) у правотворчості – за результатами дослідження сформульовано деякі пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють адміністративно-правовий статус державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України;

3) у правоохоронній діяльності – використання одержаних результатів покращить практичну діяльність та адміністративно-правовий статус державного службовця системи державного управління сфери освіти і науки України;

4) у навчальному процесі – матеріали дисертації можуть бути використані під час занять та підготовки навчальної літератури з дисциплін «Адміністративне право», «Службове право».

Ключові слова: державна служба, модель державної служби, державний службовець сфери освіти і науки, адміністративно-правовий статус державного службовця, порядок проведення конкурсу на заняття посад державної служби, **принцип «професіоналізму»**, **службова кар'єра**, посада державної служби, ранги державних службовців, оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, психологічне здоров'я, булінг (мобінг) на державній службі.

SUMMARY

Mykhailovska Ye. V. The administrative and legal status of a civil servant of the system of public administration in the field of education and science of Ukraine. – Qualifying scientific work as a manuscript.

The dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 081 – Law. – Sumy State University, Sumy, 2020.

The dissertation is devoted to the study of the administrative and legal status of a civil servant of the system of public administration in the sphere of education and science of Ukraine, determination of directions of its improvement, taking into account the mechanism of realization the administrative and legal status of the civil servant and the model of the civil service in the system of public administration in the conditions of reforming the system of public administration and decentralization of power. The paper found that the decentralization of power in favor of local self-government bodies and other authorized subjects cannot have an absolute character. It is necessary to distinguish clearly the powers between state authorities and local self-government bodies. It is clear that as a result of the reform of the system of public administration and administrative reforms, there should be a transparent system of public administration.

It is provided the author's definition of the concept of "public administration system" and defined the critical elements of the system of public administration and the content of the state-building process.

It is proposed to improve the historical and legal characteristics of the evolution of the civil service institute in Ukraine with an emphasis on those historical periods directly related to the definition of "civil service as public, professional, politically impartial activity on practical fulfillment of tasks and functions of the state", which had a direct impact (positive and negative) on the establishment of the Institute of The Civil Service of Ukraine in its current form, taking into account the development of the sphere of education and science.

The contents of the civil service in the field of education and science were disclosed, based on the current legislation on public assistance.

It was emphasized on such a vital element of the administrative and legal status of a civil servant in the sphere of education and science, as civil liability, separately allocated corruption risks.

It is proposed that the civil servant's career being understood as a long-term organized process of promotion of a civil servant taking into account the personal qualities of a civil servant, his experience, professional skills, competence, qualifications, which begin from the appointment to the post in civil service, with the subsequent promotion of the employee occupying a higher position on a competitive basis or assigning a higher rank, taking into account the categories of public service positions and ranks of civil servants, as a type of special titles assigned to them. The employee will work on this position according to the term of the civil service.

The emphasis is on the principle of "professionalism" of a civil servant in the sphere of education and science as the basis of the implementation of service career in education and science.

It was proposed the organizational and legal principles, which are essential for evaluating the results of public servants' activities in the field of education and science.

It was also generalized the foreign experience, on the implementation of the administrative and legal status of a civil servant in the sphere of education and science, as part of the public administration system it was taken into account the model of public service within which it is advisable to consider the mechanism of realization of the administrative and legal status of a civil servant (France, Germany, United States of America, Great Britain, Lithuania).

In order to improve the administrative and legal status of a civil servant in the sphere of education and science, the results of open sociological surveys among civil servants were elaborated: regarding "human rights in Ukraine", "identifying the needs in providing methodical assistance in the field of human resources management",

regarding "successes, problems and risks of dynamics of civil service reform in Ukraine and organizational culture", regarding "bullying in the civil service", based on the evaluation of the results of the survey and analysis of the current legislation on the civil service, it is proposed: to amend part 1 of Article 2 "Defining the Terms" of the Law of Ukraine "On The State Service" by supplementing it with 11 sub item, determining the term "psychological health", outlining the period in the editorial "psychological health - a stable state of intellectual and emotional sphere, which ensures adequate behavioral reaction, with a critical assessment of itself, the result of its activities and their consequences, which include: responsible attitude to official and official duties (training, communication, motivation, independence in making the right decisions (within the framework of the current legislation)), conflict counteraction, emotional and stressful stability in compliance with organizational and ethical norms and rules of conduct.

To amend the Law of Ukraine "On Public Service" Article 65 "Grounds for bringing a civil servant to disciplinary liability" part 2 to the list of disciplinary offenses 16 sub item to add an offense "bullying (mobbing) in the civil service", which will enable guilty persons to use their duties while performing their staff and official duties to bring disciplinary liability, thereby ensuring the rights of those civil servants whose rights were violated in connection with the application of the manifestations of bullying, thereby ensuring the reduction of the indicators of the manifestation of bullying in the civil service.

Amend the Procedure for holding the contest for the occupation of civil service positions approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 25, 2016. No. 246 (as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 18, 2017. No. 648): 1) Paragraph 20-1 to present in the editorial "Special structural unit of the NPS or the human resources department of the state body in which the contest is held, examines the information submitted by the candidates for participation in the contest, and forms a list of candidates for vacant

positions who have a document confirming the availability of the relevant degree of higher education with distinction; 2) Paragraph 56 instead of the editorial "The total number of points of the candidate is determined by adding the average points set in the summary of average points on the form in accordance with Annex 8 for each individual requirement for professional competence, and points according to the test results, the total number of points of the candidate is added 0.5 points, if the candidate has a document confirming the presence of the corresponding degree of higher education with distinction"; 3) To the "summary information of average points" Annex 8 to the Procedure (as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 28, 2019. No. 888) add a column with such content "availability of a document confirming the corresponding degree of higher education with insignia".

The scientific novelty of the results is presented in scientific work as the first complex legal research of the administrative and legal status of the civil servant of the system of public administration of the sphere of education and science of Ukraine according to the national legal science of administrative law. It was also determined the directions of improvement considering the mechanism of implementing the administrative and legal status of a civil servant and model of public service in the system of public administration in conditions of reform. As a result of the study, new conclusions and provisions are formulated and proposed by the applicant.

The practical significance, conclusions, and provisions of the dissertation is confirmed by the fact that they can be used:

1) in the scientific and research sphere – the main provisions and conclusions of the dissertation may be the basis for further development of ways to improve the administrative and legal status of the civil servant of the system of public administration of the sphere of education and science of Ukraine;

2) in legal creativity – as a result of the study formulated some proposals on amendments to regulations governing the administrative and legal status of a civil

servant of the system of public administration of the sphere of education and science of Ukraine;

3) in law enforcement – the use of the results obtained will improve practical activity and the administrative and legal status of a civil servant of the system of public administration of the sphere of education and science of Ukraine;

4) in the educational process – the materials of the dissertation can be used during classes and preparation of academic literature on disciplines "Administrative law", "Service law".

Key words: civil service, civil service model, civil servant in the field of education and science, administrative and legal status of a civil servant, the procedure for holding a competition for civil service positions, the principle of "professionalism", career, civil service position, ranks of civil servants, evaluation of the results of official activity of civil servants, psychological health, bullying on the state servants.